

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန

တိုင်းရင်းကြွက်မွေးမြူရေး

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်

ဆွေးနွေးတင်ပြမည့်အကြောင်းအရာများ

- ❖ နိဒါန်း
- ❖ တိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ
- ❖ မျိုးကြက်များအဖြစ်ရွေးချယ်မည့်လက္ခဏာများ
- ❖ တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူခြင်းနည်းစနစ်များ
- ❖ တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အာဟာရဗေဒ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ
- ❖ ကြက်ငယ်များထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း
- ❖ ကြက်ရောဂါများ
- ❖ ရောဂါများကြိုတင်ကာကွယ်မှုပေးခြင်း
- ❖ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံနှင့်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း
- ❖ ဇီဝလုံခြုံမှု
- ❖ ဦးစီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ချက်များ
- ❖ နိဂုံး

နိဒါန်း

- ❖ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ၂၀၁၈ခုနှစ်တိရစ္ဆာန်ကောင်ရေစာရင်း ကောက်ယူမှုအရ နိုင်ငံအတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ (၄၈)ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သော အိမ်ထောင်စု(၄)သန်းခန့်သည် တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူမှု ကောင် ရေ (၄၄)သန်းခန့် မွေးမြူထားရှိပါသည်။
- ❖ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် မြင့်မားစွာမွေးမြူနေသော ဒေသကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံ့လူဦးရေ၏ (၇၀)ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ်ငန်းအနေဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

နိဒါန်း

(အဆက်)

- ❖ ဒေသကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် အချိန်တိုကာလအတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံငွေ ပြန်လည်ရရှိနိုင်ခြင်း၊ မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒေသကြက်မျိုးများ၏ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်သည် ပုံမှန်သိရှိထားသည်ထက် များစွာသာလွန်ကောင်းမွန်ခြင်း၊ အသားနှင့်ဥများမှာ မွေးမြူရေးကြက်ဥ၊ ကြက်သားများထက် လူကြိုက်များပြီး ထုတ်ကုန်တန်ဖိုးပိုမိုမြင့်မားသည့်အတွက် ယခုအချိန်ကာလတွင် ဒေသကြက်မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းသည် အခွင့်အလမ်းပိုမို ကောင်းမွန်လျှက်ရှိပါသည်။
- ❖ တိုင်းရင်းကြက်ဆိုသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းဒေသအသီးသီး၏ ရာသီဥတု၊ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများနှင့်ယဉ်ပါးပြီးဖြစ်သော မိဘဘိုးဘွားလက်ထက် အစဉ်အဆက်မွေးမြူလာခဲ့ကြသော ကျေးလက်ကြက် (သို့မဟုတ်) ဒေသကြက်မျိုးများဟုခေါ်ပါသည်။

နိဒါန်း

(အဆက်)

❖ ရာသီဥတု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများအလိုက် ကြွက်မျိုးရင်းများ ကွဲပြားခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါ ဒေသတစ်ခုမှတစ်ခုသို့ သယ်ဆောင်မွေးမြူလာကြခြင်း၊ မျိုးရင်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောစပ်မွေးမြူလာကြခြင်းတို့ကြောင့် မျိုးရင်းများမပျောက်ကွယ်စေရန် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ

စဉ်	တိုင်းရင်းကြက်အမျိုးအမည်	မူလဒေသ
၁။	စစ်တကောင်း	ရခိုင်ပြည်နယ်
၂။	အင်ပင်ဝ	မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အင်ပင်ဝကျေးရွာ
၃။	လည်ပြောင်	ချင်းပြည်နယ်
၄။	ကြက်နက်	ပင်လည်ဘူးမြို့နယ်
၅။	ပုပ္ပိုးတိုက်ကြက်	ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ်၊ ပုပ္ပိုးကျေးရွာ
၆။	တိန်ညင်	စစ်ကိုင်း၊ မကွေး၊ ရန်ကုန်
၇။	ရွှေတဆုပ်	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
၈။	ညောင်ကန်	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဘုတလင်မြို့နယ်
၉။	ရခိုင်ဒုန်းကြက်	ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း (အနောက်)

တိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ

အင်ပင်ဝ

ညောင်ကန်

စစ်တကောင်း

ရွှေတဆုပ်

လည်ပြောင်

တောင်ပျံကြက်

တိန်ညင်

တိုက်ကြက်

မျိုးကြက်များအဖြစ်ရွေးချယ်မည့်လက္ခဏာများ

- ✓ ကြီးထွားနှုန်းကောင်းမွန်ခြင်း
- ✓ ဦးခေါင်းဝိုင်း၍ မျက်လုံးကြည်လင်တောက်ပခြင်း
- ✓ အမွှေးအရောင်စိုနေခြင်း
- ✓ မတ်တပ်ရပ်သည့်အခါ ခန္ဓာကိုယ်ဝပ်တွား၍မနေပဲ မတ်နေခြင်း
- ✓ ရင်အုပ်ကျယ်ပြီး ရင်ညွန့်ရိုးအလျားရှည်၊ ကျောပြင်ကျယ်၊ ကျောခုံးမှ မြီးညောင်ရိုးအထိ တစ်ပြေးညီရှိခြင်း
- ✓ ခန္ဓာကိုယ်ဘေးမှကြည့်လျှင် ကျောပြင်နှင့်ရင်ပုံ၏ စောက်အနက် ကောင်းခြင်း

မြန်မာကြက်နက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	ကြက်နက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာ ဒေသ	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ပင်လည်ဘူးမြို့နယ်
၂	အရောင်အသွေး	အနက်
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခြေတံလက်တံရှည်ပြီး ရင်အုပ်ကျယ်ကာ ဦးခေါင်းနှင့် လည်ပင်းသေးငယ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၅)လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၅) လုံးမှ (၁၀) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၇၀)ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ဝိသ္ဎာချိန်	အထီး (၁.၅)ဝိသ္ဎာ၊ အမ (၁.၃)ဝိသ္ဎာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းညံ့

စစ်တကောင်းကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	စစ်တကောင်းကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာ ဒေသ	ရခိုင်ပြည်နယ်
၂	အရောင်အသွေး	ရွှေဝါရောင်နှင့် အနက်ရောင် အမွှေးများ
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခြေတံလက်တံရှည်ပြီး ရင်အုပ်ကျယ်ကာ ဦးခေါင်းနှင့် လည်ပင်းသေးငယ်ခြင်း
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၆)လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၁၅) လုံးမှ (၂၀) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၈၀)ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ဝိသ္ဎာချိန်	အထီး (၂)ဝိသ္ဎာ၊ အမ (၁.၇)ဝိသ္ဎာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းကောင်း

အင်ပင်ကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	အင်ပင်ကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာဒေသ	မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အင်ပင်ကျေးရွာ
၂	အရောင်အသွေး	အဖြူရောင်ရှိပြီး အနက်မွေးနှင့် မီးခိုးရောင် အမွှေးများ
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခန္ဓာကိုယ်ထွားကျိုင်းသန်မာပြီး ရင်အုပ်ပိုင်းကျယ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၅-၆)လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၁၅) လုံးမှ (၂၀) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၈၀-၈၅)ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင်ပိဿာချိန်	အထီး(၂-၂.၅)ပိဿာ၊ အမ (၁.၅-၂)ပိဿာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းကောင်း

လည်ပြောင်ကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	လည်ပြောင်ကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာဒေသ	ချင်းပြည်နယ်၊ ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး
၂	အရောင်အသွေး	ရွှေဝါရောင်၊ အနက်ရောင်နှင့် အရစ်များ
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	လည်ပင်းတစ်လျှောက်နှင့် ရင်ဘတ်တွင် အမွှေးမပေါက်ဘဲ ဦးခေါင်းနှင့် ကိုယ်လုံး၌ အမွှေးများ၊ အရပ်ရှည်၍ ရင်အုပ်ကျယ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၅-၈) လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၈) လုံးမှ (၁၀) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၇၀) ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင်ပိဿာချိန်	အထီး(၁.၅)ပိဿာ၊ အမ(၁.၂)ပိဿာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းညံ့

ပုပ္ပားတိုက်ကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	ပုပ္ပားတိုက်ကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာ ဒေသ	ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ်၊ ပုပ္ပားဒေသ
၂	အရောင်အသွေး	အရောင်အမျိုးမျိုး
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခြေတံလက်တံရှည်ပြီး ရင်အုပ်ကျဉ်းပြီး ဇွဲသတ္တိရှိကာ တိုက်ခိုက်စွမ်းရှိ၍ အရိုးမာ အသားကျစ်လစ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက် အသက်	(၈) လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၈) လုံးမှ (၁၀) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၈၀) ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ပိဿာချိန်	အထီး(၁)ပိဿာ၊ အမ(၀.၉)ပိဿာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းကောင်း

တိန်ညင်ကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	ကြက်တိန်ညင်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာ ဒေသ	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
၂	အရောင်အသွေး	အနီရောင်၊ အနက်ရောင်၊ နီဝါရောင်
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	တောကြက်ထက် အရွယ်သေးငယ်ပြီး ပျံသန်းနိုင် စွမ်းရှိ၍ အမြင့်နေရာများတွင် အိပ်တတ်သည်။
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ပျမ်းမျှအလေးချိန်(၃၅) ကျပ်သား ဝန်းကျင်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၈)လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၅) လုံးမှ (၆) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၄၅)ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ပိဿာချိန်	အထီး (၃၅)ကျပ်သား၊ အမ (၂၅)ကျပ်သား
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းညံ့

ဒုန်းကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	ရခိုင်ဒုန်းကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာဒေသ	ရခိုင်ပြည်နယ်
၂	အရောင်အသွေး	အနက်ရောင်နှင့် အနီရောင် အမွှေးများ
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခြေတံလက်တံရှည်ပြီး ဦးခေါင်းနှင့် လည်ပင်းတုတ်ခိုင်ခြင်း ရင်အုပ်ကျယ်ကာ
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက်အသက်	(၆)လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၁၀) လုံးမှ (၁၃) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၆၀)ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ပိဿာချိန်	အထီး (၁.၅)ပိဿာ၊ အမ (၁.၃)ပိဿာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းကောင်း

ရွှေတဆုပ်ကြက်မျိုး

စဉ်	ဝိသေသလက္ခဏာများ	ရွှေတဆုပ်ကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာဒေသ	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
၂	အရောင်အသွေး	အဝါဖျော့နှင့် ရွှေဝါရောင်
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခြေတံပြီး ရင်ပုံသားကျယ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ဒေသကြက်မျိုးများထဲမှာ အသေးငယ်ဆုံး
၅	အရွယ်ရောက် အသက်	(၆) လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၃-၅) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၈၅) ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ပိဿာချိန်	အထီး(၁၃)ကျပ်သား၊ အမ(၁၀)ကျပ်သား
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းညံ့

ရစ်ကြက်မျိုး

စဉ်	ပိသေသလက္ခဏာများ	ရစ်ကြက်
၁	မူလစတင်တွေ့ရှိရာ ဒေသ	မြန်မာနိုင်ငံနေရာအနှံ့အပြား
၂	အရောင်အသွေး	အနက်မွေးနှင့် မီးခိုးရောင် အမွေး များ
၃	ပုံပန်းသဏ္ဍာန်	ခန္ဓာကိုယ်ထွားကြိုင်းသန်မာပြီး ရင်အုပ်ပိုင်းကျယ်
၄	ကြီးထွားနှုန်း	ကောင်းမွန်
၅	အရွယ်ရောက် အသက်အရွယ်	(၅-၆) လ
၆	တစ်သုတ်လျှင် ကြက်ဥအရေအတွက်	(၈-၁၃) လုံး
၇	သားပေါက်နှုန်း	(၇၅) ရာခိုင်နှုန်း
၈	ရောင်းတန်းဝင် ပိဿာချိန်	အထီး(၁.၅) ပိဿာ၊ အမ(၂) ပိဿာ
၉	မိခင်စိတ်	သားထိန်းကောင်း

တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူခြင်း ကောင်းကျိုးများ

- ❖ အဆောက်အဦ၊ အစာ၊ ဆေးနှင့် ခြံသုံးပစ္စည်း၊ လုပ်အားစသည့်ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစွာ မွေးမြူနိုင်ခြင်း၊
- ❖ ဆိုးရွားသော ရာသီဥတုဒဏ်၊ ရောဂါဒဏ် အစာချို့တဲ့မှုဒဏ်ကို နိုင်ငံခြားကြက်မျိုးများထက် ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း၊
- ❖ ဒေသအတွင်း မိမိဘာသာ ရှာဖွေစားသောက်နိုင်ခြင်း၊
- ❖ ဖောက်စက်မလိုပဲ မိမိကိုယ်တိုင်ဝပ်၍ သားဖောက်နိုင်ခြင်း၊
- ❖ ကြက်ငယ်များအပေါ် မိခင်၊ ဖခင်စိတ်ထားနိုင်ပြီး ကြက်ငယ်များဘဝ ရှင်သန်နိုင်ရန်
- ❖ လေ့ကျင့်သင်ကြားထိန်းကျောင်းပေးနိုင်ခြင်း၊
- ❖ အရွယ်ရောက်လာသောအခါ ရန်သူကို မိမိဘာသာ ကာကွယ်၊ ရှင်သန် လှုပ်ရှားနိုင်ခြင်း၊
- ❖ အသား၏ အနံ့အရသာနှင့် ဖွဲ့စည်းမှု ကောင်းမွန်ခြင်း၊
- ❖ ကြက်ဥ၏ အနှစ်အရည်အသွေးကောင်းမွန်ခြင်း၊

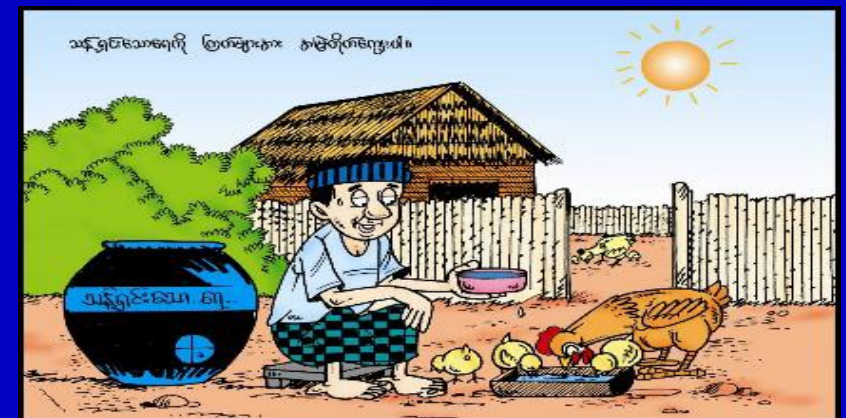
တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူခြင်းနည်းစနစ်များ

၁။ မြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း

၂။ ခြံအဆောက်အဦ

၃။ ကြက်မွေးမြူရေးရုံပြင်ဆင်ခြင်း

၄။ ခြံသုံးပစ္စည်းများထားရှိပေးခြင်း (အစာခွက်၊ ရေခွက်၊ ဥကျင်း၊ ဝပ်ကျင်း)

အဆောက်အဦ

□ကြက်များ မိုးဒဏ်၊လေဒဏ်၊ပူပြင်းသောနေရောင်ခြည်ကို ကာကွယ်ပေးခြင်း

□ပြင်ပတိရစ္ဆာန်၊ သူခိုးများ အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးခြင်း

□ကြက်များအစာရေစာ လွယ်ကူစွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း

□ရောဂါစစ်ဆေးခြင်း ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်း၊ ရောဂါကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း

□ပြင်ပမှ ကူးစက်ရောဂါများအား ဝင်ရောက်မှုမရှိစေရန် ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း

တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးဆိုင်ရာအာဟာရဗေဒသိမှတ်ဖွယ်ရာများ

၁။ ဖြည့်စွက်စာကျွေးမွေးမွေးမြူခြင်း

၂။ အစာအမျိုးအစားများနှင့်၎င်းတို့၏ပါဝင်မှုအချိုးအစားများ

၃။ အသက်အရွယ်အလိုက် အစာလိုအပ်ချက်နှင့်ဖြည့်စွက်စာ လိုအပ်ချက်

၄။ လွှတ်ကြောင်းစနစ်တွင် ကြက်တစ်ကောင်အတွက် နေရာအကျယ် ၉.၅ စတုရန်းပေ

အစာအမျိုးအစားနှင့်ပါဝင်မှုအချိုးအစားများ

အမျိုးအစား	ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း	အာဟာရဓါတ်ပါဝင်မှု
ဆန်ကွဲ	၂၀-၃၅%	ကစီဓါတ်
ပြောင်း	၂၀-၃၅%	ကစီဓါတ်
ပဲဖတ်	၁၀-၁၅%	အသား/အဆီဓါတ်
နှမ်းဖတ်	၁၀-၁၅%	အသား/အဆီဓါတ်
ဖွဲနု	၅-၁၀%	ဗီတာမင်
ဂျုံဖွဲ	၅%	ကစီဓါတ်
နေကြာ/အုန်း/ဆီအုန်း/ဝါစေ့ဖတ်	၅-၁၀%	အသား/အဆီဓါတ်
ငါးမှုန့်/ပုစွန်ဖွဲ	၅-၁၀%	အသားဓါတ်
အစာစိမ်း	၅%	အသား/ ဗီတာမင်

အသက်အရွယ်အလိုက်အစာလိုအပ်ချက်နှင့်ဖြည့်စွက်စာလိုအပ်ချက်

အသက်(ရက်သတ္တပါတ်)	ကြက်တစ်ကောင်လျှင် တစ်ရက်လိုအပ်သည့် အစာလိုအပ်ချက်
၁-ပါတ်သား	၁၂-၁၅ ဂရမ်
၂-ပါတ်သား	၁၅-၂၁ ဂရမ်
၃-ပါတ်သား	၂၁-၃၅ ဂရမ်
(၄-၇)ပါတ်သား	၃၅-၅၀ ဂရမ်
၈-ပါတ်သား	၅၅-၆၀ ဂရမ်
(၁၆-၂၇)ပါတ်သားကြီးထွားစာ	၆၅-၈၀ ဂရမ်
၂၈-ပါတ်သားအထက်ကြက်ကြီးစာ	၁၀၀-၁၅၀ ဂရမ်

အသားခါတ်လိုအပ်မှု တွက်ချက်ကျွေးမွေးနည်း

- ❖ ကြက်ငယ်စာ အမြင့်ဆုံးအသားခါတ်ပါဝင်မှုနှုန်း (၁၉-၂၀%)၊
ရက်သားမှ (၄-၆) ပါတ်သား (ကြက် ထီး/မ အားလုံး)
- ❖ ကြက်လတ်စာ အသားခါတ် (၁၆-၁၈%)၊
(၆) ပါတ်သားမှ (၂၀) ပါတ်သားအထိ (ကြက် ထီး/မအားလုံး)
- ❖ ဥကြက်မကြီးစာ အသားခါတ် (၁၆%)၊
(၂၀) ပါတ်သားအထက် (ဥထုတ်လုပ်မှု ပေးသောကြက်မကြီးများ)

ကြက်ရောဂါများ

- ၁။ ချက်ရောင်ရောဂါ
- ၂။ ကြက်လည်လိမ်ရောဂါ
- ၃။ ကြက်ကျောက်ရောဂါ
- ၄။ သန်စွဲကပ်ခြင်း
- ၅။ သွေးဝမ်းရောဂါ
- ၆။ ကြက်ဝမ်းကျရောဂါ
- ၇။ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါ

ရောဂါများကြိုတင်ကာကွယ်မှုပေးခြင်း

ကာကွယ်ဆေးအစီအစဉ်

ကာကွယ်ဆေး	ကြက်အသက်	အသုံးပြုနည်း	မှတ်ချက်
လည်လိမ်ကာကွယ်ဆေး I ₂	(၇) ရက်	မျက်စဉ်း	
ကြက်ကျောက်(ငယ်)	(၁၄) ရက်	တောင်ပံခြစ်	
လည်လိမ်ကာကွယ်ဆေး I ₂	(၂၁) ရက်	မျက်စဉ်း	(၄)လ တစ်ကြိမ်
ကြက်ကျောက်(လတ်)	(၄) ပတ်	တောင်ပံခြစ်	
သံချဆေး	(၆) ပတ်	တိုက်ဆေး	
ကြက်ဝမ်းကျ	(၃)လသား	ထိုးဆေး	(၆)လတစ်ကြိမ်

၂။ ကာကွယ်ဆေးပေးသည့်နည်းလမ်းများ

(၁)
မျက်စိအတွင်း
အစက်ချပေးခြင်း

(၂)
ဆေးထိုးအပ်
အသုံးပြုခြင်း

(၃)
သောက်ရေဖြင့်
ကာကွယ်ဆေး ပေးခြင်း

ကြက်ငယ်များထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

၁။ ကြက်ငယ်များအားအနွေးပေးမွေးမြူခြင်း

၂။ ကြက်ငယ်များအားသဘာဝအတိုင်းမွေးမြူပေးခြင်း

စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံနှင့်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

၁။ ကြက်မများသားထိန်းစိတ်ရှိသည့်သဘာဝအခြေအနေ

၂။ သားထိန်းကာလ

၃။ မှတ်တမ်းများထားရှိခြင်း

ကြက်မများသားထိန်းစိတ်ရှိသည့်သဘာဝအခြေအနေ

ဥ	ဝပ်	သားထိန်း	နား	ပြန်ဥ	စုစုပေါင်း ရက်	သားပေါက် သည့်အကြိမ်
၁၅ရက်	၂၁ရက်	၇၅ရက်	၁၀ရက်	၁၅ရက်	၁၂၁ (တစ်နှစ်-၃သားပေါက်)	၃

သားထိန်းကာလ(၃၀)ရက်သာ ရှိစေခြင်း

သားထိန်းကာလကို(၃၀)ရက်အထိလျော့ချနိုင်ပါကတစ်နှစ်လျှင်သားပေါက်သည့်အကြိမ်(၃)ကြိမ် ထက်ပိုမိုရရှိနိုင်ပါသည်။

ဇီဝလုံခြုံမှု

ဇီဝလုံခြုံမှုဆိုသည်မှာ

- ❖ မိမိခြံအတွင်းသို့ ရောဂါပိုးများဝင်ရောက်မလာစေရေး၊
- ❖ ရောက်လာသော ရောဂါပိုးများအား ပျောက်ပျက်သွားစေရေး၊
- ❖ ရောဂါပိုးများ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ပျံ့နှံ့မှုမရှိစေရေး၊
- ❖ အခြားတိရစ္ဆာန်/လူသို့ ရောဂါကူးစက်မှု မရှိစေရေးတို့အတွက် စီမံဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဦးစီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ချက်များ

- ညောင်ဦးတိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးခြံ
- ညောင်နှစ်ပင်တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးခြံ

တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးသုတေသနနှင့် မျိုးထိန်းမျိုးပွားခြံ (ညောင်ဦး)

❖ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ညောင်ဦးခရိုင်၊ ညောင်ဦးမြို့နယ်၊ ညောင်ဦး-ကျောက်ပန်းတောင်း ကားလမ်းမကြီး၏ အနောက်ဘက်ခြမ်း၊ ကုန်းတန်းကြီးကျေးရွာအုပ်စု၊ သန့်စင်ကြယ် ကျေးရွာအနီးရှိ တောင်ရှည်ကွင်း၊ ကွင်းအမှတ်- ၁၅၃၃ တွင် တည်ရှိပြီး အကျယ်အဝန်း အားဖြင့် စုစုပေါင်း (၆.၀၆) ဧက ကျယ်ဝန်းပါသည်။

ခြံအမျိုးအစား

❖ တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးသုတေသနနှင့် မျိုးထိန်းမျိုးပွားခြံ (ညောင်ဦး) သည် ဒေသကြက်မျိုးရင်းများ မျိုးမြှင့်၊ မျိုးထိန်းမွေးမြူထုတ်လုပ်ပြီး ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသည့် ကြက်မျိုးရင်းများ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်အစာပင်စိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် မျိုးဖြန့်ဖြူးခြင်းများ ဆောင်ရွက်သည့် သုတေသနနှင့် မျိုးထိန်း မျိုးပွားခြံအဖြစ် တည်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

❖ အဓိကရည်ရွယ်ချက်

- ဒေသကြက်မျိုးရင်းများထိန်းသိမ်းရန်၊
- ဒေသကြက်မျိုးများ ထုတ်လုပ်ရန်နှင့် မျိုးဖြန့်ဖြူးရန်
- ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်အလိုက် ထုတ်လုပ်မှုကောင်းမွန်သော မျိုးများထုတ်လုပ်ရန်။

❖ နောက်ဆက်တွဲရည်ရွယ်ချက်

- ကျေးလက်နေပြည်သူများအား ဒေသကြက်မွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာများ ဖြန့်ဖြူးပေးရန်နှင့် မျိုးကောင်းမျိုးသန့် ဒေသကြက်များ ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ရန်၊
- ဒေသကြက်မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသုံးချသုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊
- မျိုးမြှင့်ဒေသကြက်မျိုးများ ထုတ်လုပ်နိုင်ရန်။

လက်ရှိမွေးမြူထားရှိသော တိုင်းရင်းကြက်ကောင်ရေစာရင်း

စဉ်	တိအမျိုးအစား	အထီး			အမ			စုစုပေါင်း	မှတ်ချက်
		ကြီး	လတ်	ငယ်	ကြီး	လတ်	ငယ်		
၁။	စစ်တကောင်း	၈၀	၇	၁၉၄	၆၃၇	၂	၇၃	၉၉၃	
၂။	အင်ပင်ဝ	၂၈	၃	၂၉	၃၃၉	၂	၅၅	၄၅၆	
၃။	လည်ပြောင်	၁၂	၂	၈	၁၃၆	၁	၉	၁၆၈	
၄။	ကြက်နက်	၄	၁	၈	၅၉	၁	၇	၈၀	
၅။	ပုပ္ပိုးတိုက်ကြက်	၅	၂	၉	၈၁	၁	၃	၁၀၁	
၆။	တိန်ညင်ကြက်	၂	၀	၂	၅	၀	၂	၁၁	မေထုန်မဲ့ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်သွားမည့် ကြက်မျိုးများ
၇။	ရွှေတဆုပ်ကြက်	၂	၁	၀	၂	၁	၀	၆	
၈။	ရစ်ကြက်	၁	၁	၀	၁	၁	၀	၄	
၉။	ရခိုင်ဒုန်းကြက်	၂	၁	၁	၂	၂	၁	၉	
	စုစုပေါင်း	၁၃၆	၁၈	၂၅၁	၁,၂၆၂	၁၁	၁၅၀	၁,၈၂၈	

တိုင်းရင်းကြက်မျိုးရင်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

- ❖ တိုင်းရင်းကြက်မျိုးအလိုက် မျိုးအရည်အသွေးအရ ကောင်းမွန်သော မျိုးရင်းအမများ ရွေးချယ်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် သီးခြား ခွဲခြားမွေးမြူခြင်း၊
- ❖ ရွေးချယ်ထားသော မျိုးသန့်အမများအား Battery Cage System ဖြင့် မွေးမြူ၍ မှတ်တမ်းထားရှိခြင်း၊
- ❖ မျိုးကြက်ဥ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
  - ပုံသဏ္ဍာန်
  - အလေးချိန်
  - အရောင်အဆင်း
  - ကြက်ဥအခွံအနေအထား

တိုင်းရင်းကြက်မျိုးရင်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

- ❖ မျိုးကြက်ဥ စနစ်တကျသိုလှောင်ထိန်းသိမ်းခြင်း (သန့်ရှင်းပြီး လေဝင်လေထွက် ကောင်းမွန်သော အခန်းတွင် egg tray ဖြင့် သိမ်းဆည်းခြင်း)
- ❖ မေထုန်မဲ့သားစပ်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
- ❖ ပေါက်ဖွားလာသော ကြက်မျိုးများအား မျိုးရင်းအလိုက် မူလဒေသများသို့ ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊
- ❖ မွေးမြူသူတောင်သူများအား တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာပညာပေးဟောပြောပွဲများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ နှစ်စဉ် အားသာချက်ရှိသောဒေသများမှ ကြက်မျိုးရင်းအလိုက် ဖြည့်တင်းရန် လိုအပ်သော ကြက်မျိုးများ ရွေးချယ်ဖြည့်တင်းခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း။

ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော တိုင်းရင်းကြက်မျိုးရင်းများ မွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်

(က) တိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ မွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း

- ❖ ဒေသကြက်မျိုးများအား မွေးမြူခြင်းဖြင့် မျိုးရောနှောမှုမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် Battery cage ဖြင့် မွေးမြူပြီး Battery cage (၁၈"×၁၄"×၁၄") တစ်ခုလျှင် ဒေသကြက် (၂) ကောင်နှုန်း ထည့်သွင်းမွေးမြူပါသည်။ တိုင်းရင်းကြက်များ အား စနစ်တကျ အစာကျွေးမွေးခြင်းဖြင့် တစ်ကောင်ချင်းအလိုက် Performance record ထားရှိပြီး ကြက်ဥဖောက်စက် ဖြင့် စနစ်တကျ သားဖောက်ခြင်း၊ မျိုးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မျိုးမြှင့်ကြက်မျိုးများ ဖြန့်ဖြူးခြင်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွား မည် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) တိုင်းရင်းကြက် မေထုန်မဲ့သားစပ်ခြင်းလုပ်ငန်း

- ❖ မျိုးရင်းများထုတ်လုပ်ခြင်း။ တိုင်းရင်းကြက် (၉) မျိုးအား မျိုးတူအချင်းချင်း အလှည့်ကျစနစ်ဖြင့် တစ်မျိုးချင်း မေထုန်မဲ့ သားစပ်လုပ်ငန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။
- ❖ မျိုးစပ်များထုတ်လုပ်ခြင်း။ ကြီးထွားနှုန်းနှင့် ဥနှုန်းပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ကြက်မျိုးကွဲများ ပေါ်ထွက်လာစေရန် မျိုးမတူ သည့် တိုင်းရင်းကြက်မျိုး (၉) မျိုးအား အရွယ်အစားတူညီသည့် မျိုးအလိုက် မေထုန်မဲ့နည်းဖြင့်သားစပ်လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်သွားပါမည်။ မျိုးကွဲသားစပ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် မျိုးနီးခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ပြင်ပမှ တိုင်းရင်းကြက် မျိုးရင်းအလိုက် ကြက်ထီးများအား နှစ်စဉ် ပြန်လည်ဖြည့်တင်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော တိုင်းရင်းကြက်မျိုးရင်းများ မွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်

(ဂ) တိုင်းရင်းကြက် မေထုန်မဲ့သားစပ်သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း

❖ ခြံဝန်ထမ်း (၆) ဦးနှင့်အတူ ညောင်ဦးမြို့နယ် မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန ၏ တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးလုပ်သား (၁၃)ဦးတို့အား သင်တန်းဖွင့်လှစ်ပို့ချပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသကြက်မွေးမြူရေးတွင် စိတ်ပါဝင်စားသူများအား သင်တန်း ထပ်မံ ဖွင့်လှစ်သွားပါမည်။

(ဃ) တိုင်းရင်းကြက်များ မျိုးသန့်စင်ခြင်းလုပ်ငန်း

❖ တိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ မျိုးသန့်စင်ခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် မျိုးရင်း အလိုက် Key Performance Indicators များအပေါ် အခြေခံ၍ မျိုးသန့်အဖြစ် ရွေးချယ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

တိရစ္ဆာန်အစာပင်စိုက်ပျိုးထားရှိမှု အခြေအနေ

စဉ်	မြက်အမျိုးအစား	စိုက်ဧက	မှတ်ချက်
၁။	နေပီယာပတ်ချောင်	၂.၀၀	အရွယ်ရောက်ပြီး ကျန်းမာသော ကြက်ကြီး (၁) ကောင်လျှင် အစာစိမ်း (၃-၅) ကျပ်သားအထိ စားနိုင်ပါသည်။
၂။	မွန်ဘားဆား	၀.၂၅	
၃။	မူလတို	၀.၂၅	
၄။	Israel မြက်ချို	၀.၁၀	
၅။	Ever green grass	၀.၁၀	
	စုစုပေါင်း	၂.၇	

ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် အခြားတိရစ္ဆာန်များ ဝင်ရောက်မှုနှင့် မွေးမြူထားရှိမှုကို ကာကွယ်ခြင်း

- ❖ ကြက်ခြံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်မည့် အဝင်တံခါးပေါက်တွင် ပိုးသတ်ဆေးကန် ထားရှိခြင်း၊
- ❖ မျိုးကြက်ရုံများ၏ အတွင်း/အပြင်မြေကြီးနှင့် နံရံများအား ထုံးဖြင့် တစ်လလျှင် (၂) ကြိမ်နှုန်းဖြင့် ဖျန်းပက်ပေးခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးကို တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် ပိုးသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ ကြက်ခြံအတွင်းသို့ ပြင်ပလူများ ဝင်ရောက်မှုအား ကန့်သတ်ထားခြင်း၊
- ❖ လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများအား ကြက်ရုံအတွင်းသို့ သယ်ဆောင်ခြင်း မပြုမီ ပိုးသတ်ဆေး ဖျန်းပေးခြင်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်စေပြီးမှသာ အသုံးပြုစေခြင်း၊
- ❖ ကြက်ရုံအတွင်းရှိ ကြက်ချေးနှင့် အခြားသန့်ရှင်းရေးများကို (၂) ရက်လျှင် တစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်စေပြီး ကြက်ရုံများနှင့် ဝေးကွာသည့်နေရာတွင် မြေကျင်း တူးဖော်၍ ထည့်သိုထားခြင်း၊
- ❖ မကျန်းမာသော ကြက်များအား သီးခြားခွဲထား၍ ဆေးကုသဆောင်တွင် ဆေးကုသပေးပြီး သေဆုံးပါက ပိုးသတ်ဆေးဖျန်း၍ မြေမြှုပ်ခြင်း၊
- ❖ ကြက်ရုံအတွင်းတွင် ခိုအောင်းလေ့ရှိသည့် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်များ၏ အန္တရာယ်ပေးမှုမှ ကင်းဝေးစေရန် ကြက်များအိပ်တန်းဝင်သည့် ညနေပိုင်းအချိန်များတွင် ရေခွက်၊ အစာခွက်များအား နေ့စဉ် သိမ်းဆည်းပေးခြင်း၊ ကြွက်များကို ကြွက်ထောင်ချောက်များဖြင့် နှိမ်နင်းပေးခြင်း၊

ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် အခြားတိရစ္ဆာန်များ ဝင်ရောက်မှုနှင့် မွေးမြူထားရှိမှုကို ကာကွယ်ခြင်း

- ❖ တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးခြံအား ကြက်ရောဂါထိန်းချုပ်ရန်အဖြစ် ဖော်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။
  - ခြံ၏ (၁ ကီလိုမီတာ) အတွင်း ကြက်လည်လိမ်ရောဂါကာကွယ်ဆေး (I_2) ပေးခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူးများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ သက်ဆိုင်ရာဌာနခွဲမှူးမှ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
  - ရောဂါထိန်းချုပ်ရန်အတွင်းရှိ ကြက်ကောင်ရေစာရင်းများ ကောက်ယူခြင်းနှင့် သွေးရည်ကြည်နမူနာပစ္စည်းများ ကောက်ယူပြီး အပြင်းစားကြက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါ စူးစမ်းထောက်လှမ်းခြင်းကို နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

နိဂုံး

- တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးပုံစံမှာ မိရိုးဖလာ သဘာဝအလျောက်မွေးမြူခဲ့ကြသဖြင့် နည်းစနစ် တကျမွေးမြူမည်ဆိုပါက မျိုးထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကြီးထွားမှုနှုန်း၊ ထုတ်လုပ်မှုအမြင့်မားဆုံးရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ပြောင်းလဲလာသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရာသီဥတု အခြေအနေများတွင် လိုက်လျော ညီထွေဖြစ်နိုင်သည့် မျိုးသစ်များထွက်ပေါ်လာစေရန်နှင့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်မွေးမြူရေး မှုသည် စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးအသွင်ဖြစ်လာစေရန်တို့အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါ သည်။
- ယခုအခါ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးတွင်လည်း မိမိတို့နိုင်ငံဒေသအသီးသီးတို့ရှိ ဒေသကြက်မျိုးများ အား ပြန်လည်ထုတ်ဖော်မွေးမြူလာသကဲ့သို့ မိမိတို့နိုင်ငံတွင်လည်း စနစ်တကျ မွေးမြူခြင်းဖြင့် အစားအစာဖူလုံရေး၊ အစားအစာဘေးကင်းလုံခြုံရေးအတွက် အသားကဏ္ဍ တိုးတက်ခြင်းဖြင့် လူမှုစီးပွားဘဝများ ဖွံ့ဖြိုးလာမည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျေးဇူးတင်ပါသည်။